

БАЦЬКАЎШЧНА

WHITERUTHENIAN WEEKLY „THE FATHERLAND“

№ 32 (35)

17 КАСТРЫЧНІКА 1948 Г.

Цана 30 н. фэн.

ГОД ВЫДАННЯ 2

ФРАНЦЫЯ ЗАГРОЖАНАЯ

КАМІНФОРМ ФІНАНСУЕ ШТРАЙКІ У ФРАНЦЫ

Масавыя штрайкі французскіх вуглякоў, што пачаліся 4 кастрычніка, ахаплі 9 кастрычніка й чыгуначнікаў, а таксама работнікаў некаторых металёвых і іншых прадпрыемстваў. Калі ў Парыжы чыгуначная сетка працуе яшчэ нармальная, то ў усходній Францыі спынілася праца чыгуначных дэпо і ўсякіх чыгуничных уладжаньняў. У паўдзённо-ўсходній Францыі амаль поўнасцю спыніўся чытуначны рух. У горадзе Нансі таўпа дэмантрантаў загражала публічнаму спакою, а таму паліцыя была змушаная ўжыць съязлівых газаў. У Лёнві дайшло 8 кастрычніка да бойкі паміж дэмантрантамі і паліцыяй, у выніку якой было 48 асобаў параненых, з іх 30 чижак, што знаходзяцца цяпер у бальницах. Паліцыя ў многіх мясцовасцях ужывала съязлівых газаў супраць дэмантрантаў, якія з даху дамоў атакуюць паліцыю каменіямі і цэгламі. Паводле паведамлення агенцтва Рэйтэр калі паўмільёна работнікаў прыступіла да штрайку. Цэнтраля французскіх вуглякоў абвесціла 10 кастрычніка камунікат, у якім гаворыцца, што «з кожным днём павялічэнца воля й адзінства працаўнікоў штрайк аж да поўнае перамогі». Прэм'ер міністэр Кэй у радыёвай працавое заклікаў французскіх работнікаў вярніцца да розуму. Урад зьяўляецца наважаным выступіць з усімі мерапрыемствамі супраць загрозы рэспубліканскіх сістэм, каб спыніць ўсякі рух, які зьяўляецца раўназначны паўстанню.

Агульна аблічаецца, што цяперашнія штрайкі прыносяць Францыі шкоды на адзін мільярд франкаў у дзень, г. зн. столькі, сколькі Францыі прыпадае з плину Маршала.

12 кастрычніка началі некаторыя чыгуначнікі й мэталёвые работнікі прыступіць да працы. Такім чынам агульная хвала штрайку пачынае ападаць, хаця калі двух тыдняў трываючы штрайк вуглякоў прымусіў да драстычнага скарачэння электрычнага току. Урад апрацаваў абаронны плян Парыжы, паводле якога войска ў паліцыя на працу ажнае гадзіны малгі-б апанаўваць палажэнне ў сталіцы, у выпадку, калі-б там дайшло да збройных выступленій. Міністар камунікацій Піно пацвердзіў высказваньні міністра патрапінні.

ПРОПАСЦЬ МІЖ ЗАХАДАМІ Ў ІСХОДАМ ПАГЛЫБЛЕЦА
З паваротам амэрыканскага міністра замежных спраў Маршала з ЗША, які 12 кастрычніка прыбыў у Парыж, заўважаецца актыўнасць у імкнені да хутчэйшага развязання справы Бэрлінскага канфлікту. Дэлегаты трох заходніх гаспадарстваў адбылі 12 кастрычніка супольную нараду, на якой было пастановлене выступіць з маднейшымі дамаганнямі да Рады Бясьпечнасці з мэтаю хутчэйшага развязання Бэрлінскага пытання. У выпадку, калі-б нэутральныя сібры Рады Бясьпечнасці не змаглі апрацаваць адпаведнага праекту ў гэтым пытанні, тады заходніе гаспадарстваў маюць падаць свой собскі праект, які складаецца з наступных чатырох пунктаў: 1. Рада Бясьпечнасці съязвяджае, што працаўнікі не блякады Бэрліна, загражае сусветнаму миру. 2. Нарады чатырох гаспадарстваў у справе Бэрліна ня могуць адбыцца да таго часу, пакуль ня будзе знята блакада. 3. Ніяма патрабу складаць на Савецкі Саюз асаблівай адказнасці за ёсё тое, што прывяло да Бэрлінскага канфлікту. 4. Ніякаі канфэрэнцыя чатырох міністраў замежных спраў або іншых прадстаўніцтваў ня можа адбыцца да таго часу, пакуль Саветы будуть завастраць свой пункт гэджаньня.

ЗАХАД ЗА ЗЬМЕНУ КУРСУ У ДАЧЫНЕНЬНІ ДА ГІШПАНІІ

Апошнім часам заходніе гаспадарства выказываюць патрабу злагодзіць рэзалюцию, прынятую ў 1946 г. на пленарнай сесіі Задзіночаных Нацый супраць рэжыму Франко ў Гішпаніі. Амэрыканскі міністар замежных спраў Маршал заявіў на прэсавай канферэнцыі ў Вашынгтоне, што гэта рэзалюцыя, у якой пастаўлялася адклікаць дыпламатычныя прадстаўніцтвы з Гішпаніі, больш не адказвае цяперашнім палажэнню. Аднак ЗША ня думаюць яе абмінаць у сваіх дачыненіях з Гішпаніяй, па колькі афіцыяльна яна зъяўляецца абавязваючай.

У афіцыяльных колах Вашынгтону пацвярджаецца, што становішча амэрыканскага ўраду ў гішпанскім пытанні не зъмянілася. Аднак стараныні аб дапушчанні яе да супрацоўніцтва ў непалітычных інстытуціях ЗН будуць ЗША падтрымліваць. Такім чынам Амэрыка ў першы раз пасыла адкліканія сваіго пасла з Мадрыту мае запрасіць Гішпанію да ўзведзелу ў міжнароднай канферэнцыі, якая адбудзеца ў студзені наступнага году ў Вашынгтоне ў справе рыбалоўства ў пануночна-заходній частцы Атлантычнага акіяну.

ных спраўаў Моша аб тым, што урад мае довады, што хвалю цяперашніх штрайкаў выклікаў камінформ з мэтаю сабавання французская працукты й рэалізацыя пляну Маршала. Мош заявіў, што французская камуністыя былі ўжо ў верасні праінструктованы ўсё рабіць, што ляжыць у іхніх магчымасцях, каб адхіліць магчымасць вайны супраць Савецкага Саюзу. Кіраўнік камінформу Жданаў яшчэ перад сваей съмерцю загадаў камуністычнай партыі ў Францыі сабаванію плян Маршала й запэуніў, што камінформ пакрые кошты штрайкаў у капальнях і партовых уладжаньнях. Гэтыя інструкцыі папалі ў руки французская паліцыя. Парыжская газета «Пары Су» съцвердзіла 9 кастрычніка, што цяперашнія хвалі штрайкаў выкліканы камінформам пасля таго, калі многія высокія ўрадаўцы камінформу праводзілі тайнія нарады з кіраўнікамі французскіх камуністыкіх. Гэта-ж газета падала да ведама, што французская камуністыя атрымалі ад камінформу першую часць субвенцыі на падтрыманье штрайку ў вышыні 120 мільёнаў франкаў. У сувязі з гэтым характэрным ёсць факт, што французская камуністычнай партыі выплаціла адзін мільён франкаў ў падтрыманье штрайкуючых вуглякоў.

Лідар французскіх камуністыкіх Торез запэуніў, што камуністыя ў Францыі на выпадак вайны ніколі ня будуць змагацца супраць Савецкага Саюзу, але з'вернуць сваё аружжа «супраць падпалышчикаў вайны на внутріным фронце». Гэту пагрозу паўтарыў таксама сакратар камуністычнай партыі Бэльгіі Лельмонд, заліўшы, што бэльгійская камуністыя, на выпадак патрабовы, будуць змагацца па старане Савецкага Саюзу.

Такая сітуацыя моцна пажыснула становішча французская ўраду ѹ тых партыіў, на якіх ён апіраецца: сацыялістых і партыіў цэнтру. Паза ўрадам стаяць супраць сябе дзіве сілы: генэрал Дэ Голь, папуллярнасць якога ўзрасце ѹ які займае выразна вычэквашаючая становішча, і камуністыя, што знаходзяцца цяпер у афэнзыве. Калі ўраду палажэння апанаўваць ня ўдастца ѹ сяньнічнія дэзржаўная сістэма Францыі заваліцца, ня выключана, што Францыя апыніцца ѹ вагні дамашніх вайны.

ПАГЛЫБЛЕЦА

Захадніе гаспадарстваў маюць намер пытаныне блякады Бэрліна паставіць на пленарнай сесіі ЗН у выпадку, калі-б ягонае развязанье на Радзе Бясьпечнасці было спынена выкарыстаннем Саветамі права вата. Тады ЗН балышынёю аднай трэці галасоў будуць месьць магчымасць съцвердзіць перад съветам, што Москва, з'яўляючы свайму захоўванню ѹ Бэрліне, іграе з вайной.

13 кастрычніка быў атрыманы адказ Масквы на камінформскую працэзію старшыні Рады Бясьпечнасці Брамаглі. Саветы ў сваім адказе дамагаючы з'яўляюць пытаныне Бэрліна з парадку дня Рады й распачаць у гэтым спраўе перамовы чатырох зацікаўленых гаспадарстваў, зачынаючы ад той іхнай стады, у якой яны 30 жнівеня ѹ Москве былі перарваны. У дыпламатычных колах Парыжа ўважаюць, што такі адказ Масквы спрычыніцца да далейшага паглыбленія пропасці паміж Усходам і Захадам.

15 кастрычніка адбылося наступнае паседжанье Рады Бясьпечнасці ў справе Бэрліна, якое, на даўшы ніякіх вынікаў, было адложана да 19 кастрычніка.

ГІШПАНІЯ БУДЗЕ ЗМАГАЦЦА

Генэрал Франко заявіў 11 кастрычніка ѹ Сэвілі перад афіцірамі гішпанскай арміі й ваенага флоту, што «калі-б камуністычнай горды рушылі з Бэрліну на заход, адзін мільён гішпанскіх мужчынаў гатовы адразу змагацца. Мы з'яўляюемся ўўрэзіцамі і калі дом нашага суседа пачне гарэць, нашым ававязкам ёсць туды-ж сіпяшчыца, каб ратаваць свой собскі». Франко ў далейшым зазначыў, што дух супраціву такога народу, як гішпанцы, ня можа быць зламаны атамнай бомбай. Гэты ж дух выратаваў Гішпанію перад тым, каб яна стала арэнаю камунізму ѹ анархіі.

ДАМІНІ БУДУЦЬ ПАМАГАЦЬ ЭУРОПЕ

Пад старшынствам брытанскага прэм'ера Этлі началіся 11 кастрычніка ѹ Лёндане канферэнцыя прэм'ераў або іхніх заступнікаў усіх вялікабрытанскіх дамініёў, якія мае трывалы два тыдні й зойміца галасоў праблемамі супрацоўніцтва й помачы з боку дамініёў для заходніх вуні і гаспадарскай адбудовы Эўропы. Наагул уважаюцца, што Ангельшчына будзе жадаць ад сваіх дамініёў поўнай ваенай помачы на выпадак вайны супраць Савецкага Саюзу. Ангельшчына плянует ѹ сувязі з гэтым увесці працтваўніка кожнае дамініё ѹ камісію абароны заходніх вуні.

ФЭДЭРАЛІЗМ І МЫ

Ік пісалася ѹ папірэднім нумары, сінім заходні-дэмакратычны вольныя народы ѹ незалежныя гаспадарствы ѹ віблічны што раз бол: ѿ выразнай загрозы з боку камуністычнай агрэсіі ўважаюць за патрэбнае тварыць цесныя міжгаспадарстваўскія сувязі на базе ўзаснігага палітычнага, гаспадарскага, а галоўнае мілітарнага супрацоўніцтва й арганізаціи супольнае абароны да вядуць ужо ѹ гэтым кірунку канкрэтную работу. Калі народы вольныя ѹ незалежныя, сядро якіх знаходзяцца такія вілікія ѹ сільнія з кожнага гледзінчы гаспадарствы, як Вялікай Брытаніяй й Задзіночнія Штаты Амерыкі, ужо сяньнія рэалізују гэту патрэбу, пастолькі народы, паняволенія бальшавізмам, павінны вызнаць ісцю стварэння ѹ будучыні цеснага міжгаспадарстваўскага арганізму заходнім заходамі заходнім.

Слова федэралізм ужываюцца ѹ гэтым артыкуле ѹ шырокім і агульным значэннем. Тут не адыгравае пастаўляючай ролі факт, ці народы, што знаходзяцца паміж этнографічнай Расеяй і Нямеччынай, будуть імкніцца да цеснай фэдэрациі, ці выбирайць сабе большыя міжгаспадарстваўскую форму, як вунію або блёг гаспадарстваў. Тут важнае тое, што ік для супольнага змагання з бальшавізмам неабходнай ёсць узгодненія каардынацыя вызвольна-рэвалюцыйных сілаў гэтых народоў і іхніх паслядніх супрацоўніцтваў, так і для захавання сваей незалежнасці пасля перамогі над бальшавізмам павінны паўстаць не варожыя ѹ сварлівія ўзаемна большыя або меншыя гаспадарствы, а сцэльні міжгаспадарстваўскі арганізм.

На ёсць сакрэтам, што паняволенія бальшавізмам народы ня сумоўца выключна собскімі сіламі з'янічы бальшавізму. Сыстэма безагляднага й масавага бальшавізкага тэрору, які праводзіцца на толькі ѹ дачыненіі да элементаў, варожка настроеных да бальшавізму, але ѹ ваднолькавай меры ѹ да ўсіх тых, што на думку бальшавіцкай клікі могуць быць ей калісці небяспечнымі ці навет непажаданымі, систэма фізычнага вынішчання целых народоў або прымусовага пераселенія на Сібір, напасьледак систэма бальшавізкага разьведкі выключна ѹ сіламі арміі, каб яны змаглі паваліць зъяненавіджаны бальшавізм і на ягоных руінах адбудаваць свае незалежныя гаспадарствы. З другога боку прыродны ўмовы Савецкага Саюзу, якія вялізарны прастор, кліматычны асаблівасці й дастатковыя магчымасці для ваеннае гаспадарскае самавыстарчальнайсці робіць вельмі цяжкай, а бадай што практична немагчымай перамогу над Савецкім Саюзам сіламі аднае толькі воікавае інтэрвэнцыі без актыўнага ўзделу ѹ будучай вайне нараодаў, паняволеных бальшавізмам. Тыя палітычныя дэзінкі Захаду, што хочаць скарыстаць з навукі апошніх сусветных войнаў, павінны адпаведна дацэніваць ролю гэтых сіл на выніках падыходак вайны з Саветамі.

Гэтыя вілікія заданыя паняволеных сініяя бальшавізмам народы ѹ будучым вызвольнім змаганью ѹ зрадзілі ісцю супрацоўніцтва й змаганьня, як і тварэнія розных федэральных канцепцій на будучыні. У гэтым і саключаючы вызвольныя харарактэр канцепцій супольнага міжгаспадарстваўскага арганізму нараодаў, што знаходзяцца паміж этнографічнай Расеяй і Нямеччынай.

Апрача аднак слайсто вызвольнага заданьня, што павінна стаць на першым пляне ѹ сяньнішні мамент, гэтае канцепцыя мусіць месьць аднай падыхода да захавання бальшавізму й распадзелу расейскага імперыі на нацыянальныя гаспадарствы. Як мы ужо аддемілі ѹ першай частцы гэтыя артыкулу, зъяненавіджаны ѹ папірэднім нумары, загроза расейскага й іспанскага імперыялізму будзе заўсёды актуальнай для нараодаў гэтае час

сім таксама, як бальшавікі, што стараюцца штучна на расейскай нацыянальнай базе стварыць г. зв. «савецкую нацыю».

А калі дадаць яшчэ да гэтага загрозу Нямеччыны, якая таксама ія вызбудзеца свайго спрадвежнага імкнення на ўсход, дык ува ўсей сваеі велічы паўстасе перад намі неабходная канечнасць імкнуща ў будучыні да таго супрацоўніцтва гаспадарстваў сярэдня-ўсходніх Эўропы і падсавецкай Азіі, якое спрычынілася-б да стварэння моцна сцэмантаванага міжгаспадарстваўскага саюзу коштам дабравольнага адмаўлення ад часткі свайго сувэрэнітэту на карысць супольнай канцепцыі. Як заданыні вызвольныя паняволеныя бальшавізмам народаў, так і будучыні заданыні абароннага пераконаюць кожнага цывілізацію думаючага і прадбачлівага чалавека, навет і не палітыка, у тым, што толькі цеснае і складанае супрацоўніцтва ў супольнае змаганне сяньня і на найбліжэйшую будучыню гэтых народаў, дык стварэнне ў будучыні імі міжгаспадарстваўскага, на справядлівых асновах абапіртага арганізму дзеля супольнага палітычнага, гаспадарскага і мілітарнага супрацоўніцтва ёсьць неабходнай і трывалай перадумовай для перамогі і захавання здабытай незалежнасці гэтымі народаамі.

На колькі-ж узапраўднасці насыпела тады патрэба ѹмагчымасць сільнішняга супрацоўніцтва падсавецкіх народаў, як тых, што паходзяць з г. зв. савецкіх «рэспублікаў», так і тых, што належаць сяньни да савецкіх сателітаў, а таксама паколькі дачыньявеца ідэя будучай міжгаспадарстваўскай сувязі?

Каб адказаць на гэтая пытанніе, треба прыгледзіцца да палітычных узаемадачыненняў зміграцыйных колаў падсавецкіх народаў. Кожнай фэдэральнай ідэя толькі тады можа стацца жыцьцёва здолынай і трывалай, калі яна будзе абапірацца на ўзаемны давер і за гарантаванне роўных для кожнага народа нацыянальна-гаспадарстваўскіх правоў. Як ведама, адны ўзделнікі фэдэральных канцепцыяў зьяўляюцца народаамі, што мелі ад даўжайшага часу без перарыва сваю гаспадарстваўскую незалежнасць, іншыя, што гэтую незалежнасць здабылі ў выніку першай сусьветнай вайны, а ў выніку другой яе страцілі, яшчэ іншыя зьяўляюцца народаамі, здабытая якімі пасъля першай вайны незалежнасць была хутка страчаная і да гэтага страты, апрача Савецкага Саюзу, у значнай меры прычыніліся й некаторыя народаы, што сяньня працагаюць ідэю фэдэралізму.

Сярод многіх такіх і іншых народаў культивуюцца яшчэ сяньня імпэрыялістычныя тэндэнцыі, якія груба пярэчаць ідэі фэдэралізму і родзяць зразумелы недавер сярод іншых ягоных партнёраў. За прыкладамі далёка хадзіці іншыя. Іх мы знойдзем даволі ў сінішнях палітычных дачыненнях да беларускага народау некаторых наших суседзяў.

Гэтак, прыкладам, многія польскія палітычныя колы на зміграцыі, як і амаль уся польская зміграцыйная прэса не вызабрахаюць сабе будучай незалежнай Польшчы бяз «Крэсув Всходніх» і бяз Вільні і Львова, г. зи, без тэрыторыяў, што належаць да чыста беларускага і украінскага этнографічных простораў. Гэтак існуючы ў Лёндане г. зв. «Зъвёнзак Зем Всходніх» інада расплачуцца пралагандовую ѹфінансавую акцыю за паварот да Польшчы гэтых зусім ія польскіх з гле-дзішча этнографічнага складу насельніцтва земляў, а падтрымалі гэтую акцыю і польскія афіцыйныя дзейнікі на чале з міністрамі польскага зміграцыйнага ўраду. Адна з адоўцаў арганізатарапаў фонду на зворот гэтых земляў пачынаеца славамі: «Дайце нам грошы на змаганье з ворагам! Бяз Вільні і Львова няма вольнай Польшчы!».

Гэтаксама і ў летувіскіх зміграцыйных колах часта праяўляюцца імпэрыялістычныя тэндэнцыі ў дачыненіні да чыста беларускіх земляў. Цікавай ілюстрацыі іх могуць служыць выдаваныя на зміграцыі пра-лагандовыя карты Летувы, да якіх прызначаюцца вялікая частка Захадніх Беларусі аж па Наваградак і Маладечна, тады, калі гэтые пункты зьяўляюцца аддаленымі ад летувіскай этнографічнай мяжы звыш чымсці на сто кілометраў.

Не астаюцца ў даўгу і некаторыя ѹкраінскія палітычныя каслы. Ня гледзячы на тое, што з Украінскім народам нас лучыць доўгі першыяд супольнага супрацоўніцтва ѹзвызвольнага змагання, не перашкаджае гэтак некаторым украінцам выказацца свае прэтэнсіі да вялікай паласы беларускіх земляў на паўдні нашае Бацькаўшчыны ѹпрысабечваць сабе чыста нашыя гістарычныя культурныя цэнтраўцы, як старую беларускую мову Вялікага Княства Літоўскага або славінага беларускага гуманістага і нашага першадрукара дра Франціша Скаріну «родам з Палацку».

Зразумела, што такія дачыненіні ѹтэндэнцыі наших суседзяў, а падобна прадстаўляеца справа і паміж многімі іншымі падсавецкімі народаамі, ня змогуць прычыніцца да ўзмацнення ѹзаемнага даверу і ўзыходніх паміж паасобнымі партнёрамі плянаване ѹ будучыні фэдэральнай сувязі, а сяньні заганяюць шкодныя кілі паміж народаамі, што апынуліся ѹ ваднолькавымі палажэніні ѹ змагаюцца за тыя самыя мэты.

Мы разумеем, што каб пераўгадаваць грамядзянствы паасобных народаў, што думаюць яшчэ катэгорыямі зі перад апошнімі вайны, у духу зразуменіні патрэбай сучаснага дна ѹзвызвольніння недалёка будучыні, трэба многа добрай волі і цывільнай адвалі. Аднак гэтасяе пераўгадаванне грамядзянстваў зьяўляеца спрабай неабходнай і ў працы над гэтымі павінны ў першую чаргу стацца запраўднымі піянэрамі ўсе тыя палітычныя дзеячы ўсіх паняволеных бальшавізмам народаў, што ўжо стаілі піянэрамі розных фэдэральных канцепцыяў народаў. Бе бяз гэтага пераўгадавання грамядзянстваў і без грунтоўнай перабудовы міжнародных узаемадачыненін ў духу пашаны і пры-

ЧЭРЧЫЛЬ ПЕРАСЬЦЕРАГАЕ

АТАМНАЯ БОМБА—ГАРАНТЫЯ МІРУ

Лідэр брытанскай апазыцыі Чэрчыль 9 кастрычніка на гадавым канвенцыі ангельскай кансерватыўнай партыі сказаў абшырную прамову, якая гучнымі рэхамі адбілася ў цэлым палітычным съвеце. У гэтай прамове звязану ён асаўлівую ўзагу на ўзаемадачыненіні паміж демакратычным Захадам і камуністычным Усходам, пры гэтых парушыў пытаныне Бэрлінскага канфлікту. За сінішняе палітычнае палажэнне ў съвеце зрабіў гэта адказным выключна савецкі імпэрыялізм, каторы загражае вольнаму і цывілізованому съвету. Яшчэ перад вайной брытанскому ўраду было ведама, што існуе пропасць паміж Савецкім Саюзам і заходнімі демократыямі. Дзеля гэтага было-б лепш, калі-б брытанская армія ў вапошній фазе вайны заняла Бэрлін, а амэрыканскія панцыры ўвайшлі ў Прагу.

Адзінай магчымасцю ўсыцерагчыся ад савецкага імпэрыялізму ў захаваць мір ёсьць — на думку Чэрчыля — сіла заходніх съветаў. Калі-б Задзіночаныя Штаты, дасыраючы папіровым пастановам, згадзіліся зънішчыць свой запас атамных бомбаў, дык гэта было-б на

толькі для іх саміх самагубствам, але таксама съмяротнымі ударамі для свабоды ўсяго чалавечтва. «Калі саветы заўсёды непакояць съвет у надзеі, што наш хрысьціянскі съветагляд не дазволіць нам ужыць суправаду іх атамнай бомбы, то што-ж будуть яны рабіць тады, калі яны самі будуть мець адпаведную колькасць атамных бомбаў? — заявіў ён даслоўна.

У далейшым ён перасыярог заходнія гаспадарствы перад якімі-небудзь уступкамі на карысць саветаў за эвентуальную згоду на спыненне блакады Бэрліна. «Саветы павінны наканец паказаць на дзеле, што яны жадаюць мірнага развязання цяперашняга канфлікту. Бязумоўна было-б лепш адказаць сваячасова на Бэрлінскую блакаду адпаведнымі супрацьмерамі і за блакаваць увоз у Савецкі Саюз ваеніаважнага матэрыялу, чымсці дазволіць сабе быць пазбаўленымі магчымасці транспарту ў Бэрлін за выключчынем паветранага шляху, які ізноў-жа, дзякуючы няспрыяльнай пагодзе або новым савецкім мерапрыемствам, можа быць перарваны.

ВЫШЫНСКІ Ў РОЛІ ПРАКУРОРА

Палітычнае камісія ЗН апошнімі днімі безрэзультатна працуе над пытаннем разбраення. Саветы запрапанавалі, каб усе пяць вялікіх гаспадарстваў скарацілі на працягу году сваё ўзбраенне ѹ колькасць арміі на адну трэцюю часць і каб было забароненае атамнае аружжа. Вышынскі заяўвў, што Савецкі Саюз згадаеца падаць да ведама ўсе запасы Ѧ роды савецкіх паводам іншіх съветаў — што Саветы стараюцца ўсімі сіламі пераходзіць у вадбове Нямеччыны. Чым далей будзе ў Нямеччине панаваць гаспадарскі хаос, тым лепшыя ёсьць магчымасці пры помочы беспарарадкаў, голаду, і захварванняў выклікаць агульны неспакой. Саветы пры помочы такіх неспакоў спадзяюцца выпхінуць з Нямеччыны заходнія гаспадарствы. Пры гэтым яны імкнуща так наставіць публічную апінію Амэрыкі, каб Нямеччына не атрымлівала ад яе нікак матарыяльной помочы.

САВЕТЫ ХОЧАЦЬ АСТАЦЦА Ў ЗИ

Маскоўскае радыё падало артыкул з «Правды», у якім демонструюцца заявы замежнай прэсы, паводзяя якіх Саветы зъбираюцца выйсці з ЗН. Гэтая заявы называюцца «найчысцайшай фантазіяй». Имкненне Савецкага Саюзу да захавання міру — пішацца ў вартыкуле — наперакор спробам «ворага міру» і міжнародным настроям да сабатавання Задзіночаных Нацый, дыктус яму астакца ў ЗН.

Знання роўных нацыянальных і незалежна-гаспадарстваўскіх правоў усіх паняволеных бальшавізмам народаў у іхніх этнографічных межах ніякіх фэдэральных ідэі не набудуць трывалага, канкрэтнага ѹ жыццёва здолынага зъместу, ня змогуць сцэмантаваць усіх гэтых народаў і павесці іх на змаганне за супольную перамогу.

Пінчучы гэтая слова, мы выступаем, як гарачая прыхілкі патробы сяньнішняга міжнароднага гаспадарстваўскіх правоў ўсіх паняволеных бальшавізмам народаў у іхніх этнографічных межах ніякіх фэдэральных ідэі не набудуць трывалага, канкрэтнага ѹ жыццёва здолынага зъместу, ня змогуць сцэмантаваць усіх гэтых народаў і павесці іх на змаганне за супольную перамогу.

А. Горны.

УЦІКАЮЦЬ БУРМІСТРЫ

Як паведамляеца, другі ўжо бурмістр Ляйпцигу, Айхельбаўм уцёк у амэрыканскую зону.

ПРАСТУПНАЯ ГРА

7 лістапада 1934 г. у гадаўшчыну бальшавіцкай рэвальюты сабралася група гасціць у памешканні савецкага пасольства ў Бэрліне. Асталіся яшчэ афіцэры «райхсверы» і некаторыя асаўлівіці прыяцелі савецкіх дыпламатаў, якія ў гэтым дні апошні раз прыimalі ўдзел у банкете. Гэтыя госьці, якія працавалі рука ў руку з савецкімі афіцэрамі чырвонай арміі, не паходзілі з кругу гэтае пралетарыяту, а якраз з т. зв. «лонкерства», монокапіталістычнага гаспадарства ці «рэакцыйных» вайсковых звязаў. Тут панавала якраз вееннае атмасфера, прыкрыта некаторай мэлянхоліяй. Но гэта — значыла ўжо развязанне. Фюрэр сказаў, і эпоха шматлікага супрацоўніцтва паміж маладой нямецкай «райхсверы» і ня менш маладой савецкай арміяй наўшла тут сваю канец.

Прысутны міністар вайны фон Блёмбэрг, які быў калісі настаўнікам Тухачэўскага, Угарэвіча, Корка, Гарніка і шмат іншых савецкіх афіцэраў, будучых у той час ужо савецкімі камандзірамі і генэраламі чырвонай арміі, падняў свою чару з крымскім віном і сказаў апошніе пажаданыне: «Ніколі мы не забудзем, што савецкая армія зрабіла для Нямеччыны на працягу апошніх 10-ці гадоў. Я маю надзею, што паміма ўсяго, наша падзяка будзе калісі выражана ў чынах. Я выпіваю гэтую чару за паводзіны і добрую будучыню вялікай і славінай савецкай арміі і за вернасць вееннае братэрства сяньня і ў будучыні». Такім чынам было зачынанае супрацоўніцтва, якое трывала бяспечнаўцаў нямецкі камунізм, уводзячы хаос на заходзе.

І так гэтасяе цеснае супрацоўніцтва з ціхай згодай абодвух тагачасных урадаў працягвалася. Нямецкая ваеннае індустрыя зачынае выконваць савецкія замовы. Спэцыялісты едуць у Савецкі Саюз, дзе працуяць, як тэхнічныя, пасъля якіх вайскова-тэхнічныя, а наканец ужо як вайсковыя інструктары. Зразумела, што шырокі масы аб гэтым вельмі мала зналі. Таму магло і дайсці да парадакальных недарауменняў, калі камуністычныя партовыя работнікі Штэгіці абедвесьці забастоўку і адмовіліся заладоўваць амуніцию для «імперыялістых», якія ведаюць, што гэтай «імперыялістычнай сілай» быў як раз Савецкі Саюз, і таму гэтая забастоўка была хуценька зъліквідавана «загадам» з Москвы. Ад 1928 году гэтасяе супрацоўніцтва прыняло форму ціхога саюзу. Панцырнае і паветранае аружжа было забаронена Нямеччыне. Але Савецкі Саюз умёў гэтому зарадзіць. У Казані паўстае супольная вайско-

толькі для іх саміх самагубствам, але таксама съмяротнымі ударамі для свабоды ўсяго чалавечтва. «Калі саветы заўсёды непакояць съвет у надзеі, што наш хрысьці

ЕДЗЕМ У АМЭРЫКУ

ІІ-я прэсавая канфэрэнцыя ў Галоўнай Гасподзе IPO, Бад-Кісінген, мела падніты і ўрачысты харктор, дзякуючы прысутнасці на ёй прадстаўніка амэрыканскага ўраду сп. У. Карузі, адмыслова ўпаўнаважанага прэзыдэнтам Труманам да практичнага развязаньня проблемы эміграцыі ДП у ЗША. Апрача галоўнага дырэктара IPO на амэрыканскую зону, сп. Э. Раена, кіраўнічкі аддзелу прэзы і інфармацыі Г. Г. сп. Р. Федэр, якая рэчова і ўдала правяла канфэрэнцыю, іншых урадаўцаў Г. Г. й прыбыўших на яе ў вялікім ліку прадстаўнікоў ДП, прэзы — у канфэрэнцыі прынялі яшчэ ўдзел шмат гасцей і журнaliстых з-за акіяну.

Натуральным чынам галоўнай тэмай канфэрэнцыі было пытаньне правядзення ў жыццё закону аб прынцыпі ў ЗША 205 тысяч ДП. У форме адказаў на стаўленне яму пытаньні сп. У. Карузі выясняні прысутным шмат важных, а дасюль іялясных пунктаў гэтаскладанай проблемы: аказваецца, што пры падборы людзей дзеля сміграцыі ў ЗША прынцып нацыянальны зусім ня будзе брацца пад увагу. Адбор адбываецца будзе выключна індывідуальна, прычым правам піршинаства карыстата будзе той, хто падпадае пад прыўлеўваныя клязулі закону. (Як ведама 30% або 60.000 усіх візаў зарэзравана для сялянін, 40% або 80.000 візаў для ўцекачоў з Прыбалтыкі і з-за лініі Кэрзона, далей ідуць работнікі будаўніцтва і тэктывінае пра мысловасці, сваякі амэрыканскіх грамадзянаў і ўрэшце ўсе тыя, хто ў мінулай вайне змагаўся супраць ворагаў ЗША. Беларускія ДП падпадаюць амаль поўнасцю пад першыя 2 клязулі). Усе іншыя пойдуць у другую чаргу — да іх належаць тыя ўцекачы, што ня жывуць, ці ня маюць права жыць у ДП літерах. Пакуль цікка прадбачыць, колькі ДП выедзе ў ЗША ў гэтым, ці ў наступным годзе. Адна вядома, што на гэта будзе выкарыстана штогод 50% іміграцыйнае квоты кожнага краю. ДП брытанскія і французскія зонаў Нямеччыны, пасля заканчэння падрыхтоўчых работ і перамовав з акупацыйнымі ўладамі, таксама будуть магчы скарыстыцца із сваіх правоў, вынікаючых з новага эміграцыйнага закона.

Што да самое працедуры падбору людзей і неабходных фармальнасціяў, дык яны ўжо ўстаноўлены. Найважнейшай пазыцыяй ёсьць пісмовая гарантывія працы і памешкання ў ЗША. Заявы з такім гарантывіем (у 2-х экзэмплірах) прымае пакліканая па гэта ДП-камісія ў Нью-Ёрку. Пададзіночны гарантый павінны быць запрысажаны. У такой гарантыві можа быць або пададзена памешканне асоба, для якое яна выстаўлена, або толькі азначаныя агульныя вымогі, як прафесія, век і г. д. Такіх «бязіменных» гарантыві ў сяньня ўплыло ўжо ў «ДП-камісію» 18.000. Сям'я (якая складаецца з бацькі, маткі і дзяцей), калі хоча выехаць у ЗША, павінна дабіцца гарантыві: 1. Працы для галавы сям'і 2. Памешкання для ўсіх сям'і. Усе далейшыя сябры сям'і (да іх заічынца і бацькі галавы сям'і) даходзяць сваі права выезду ў ЗША кожны паасобку, г. зн. патрабуюць асобнае гарантый працы і памешкання. Калі-ж прыкладам, нехта з сям'ю будзе прыняты ў ЗША,

а яго старыя бацькі ці іншыя сваякі па тых ці іншых прычинах (пераражана па хваробе) будуть адкінуты — тады сям'я пастанаўляе сама: або разлучыцца, або шукаць магчымасці выезду ў іншыя краіны. Усе тыя ДП, што маюць ужо афідавіты, павінны вярнуць (адаслаць) іх тым асобам, або інштытуцыям, якія іх выстайлі. Гэтыя афідавіты могуць быць далей перасланы ў «ДП-камісію» ў Нью-Ёрк і справа пойдзе нармальнай дарогай, прадбачанай новым законам. У Нямеччыне і Аўстріі будуть прадаваць адмысловыя камісіі, якія будуть прымаць заявы жадаючых эміграваць у ЗША. Кожны кандыдат (і сябра яго сям'і) будзе паддадзены вельмі дакладнаму лекарскому агляду. Пасыль прыйдзе апітантые цераз канзуляты і іншыя фармальнасці, якія вядуць да атрымання візы. Тыя ДП, што закончылі ўжо ўсё фармальнасці ў амэрыканскім канзуляце, не патрабуюць іх паўтараць: вынікі будуть выкарыстаны і працедура будзе гэтым скарочана. Наагул фармальнасці ня будуть, быццам, бюрократычна патрактаваны, а сам закон мае быць іншэрпрэтаваны вельмі ліберальна (пр. прафесію «земляроб» можа мець ужо той, хто ўмее рабіць кансервы...) Аб прафесіях і прадпаздольнасці кандыдата будуть рашаць адмысловыя на гэта пакліканыя камісіі IPO. Асобы, якія ня маюць нікога із сваякоў у ЗША, могуць звязацца за гарантывімі да: 1. сваі нацыянальных, 2. дабрадзеіных арганізацій ў ЗША і ўрэшце 3. да IPO. Вельмі вялікае значаньне дзеля атрымання гарантыві на працу і памешканне ў ЗША мае знаёмасць ангельскім мовам — гэта падкрэсліў прысутны на канфэрэнцыі прадстаўнік аднае з дабрадзеіных арганізацій ЗША сп. А. Гэнцэль.

Далей быць выяснянена, што пяккая рэгістрацыя ДП ў амэрыканскіх канзулятах па будзе мець месца. Рэгістрацыя, якая там сяячыя праводзіцца, ня мае нічога супольнага з сміграцыяй ДП у ЗША, а праводзіцца па лініі нафмальнае сміграцыі акцыя ў Нямеччыне ў ЗША і датычыць усёго насельніцтва Нямеччыны. Усё-ж тыя з уцекачоў, што ня маюць надзеі папасці ў ЗША на аснове новага закона для ДП, могуць зарэгістравацца ў канзуляце на нямецкую сміграцыйную квоту. Калі ходзіць аб эміграцыю непрадпаздольных, (як съліпых, спараліжаваных) старыкоў і інтелектуалістых, дык IPO дабіваеца таго, каб кожны з краёў прыняў да слаба дабіведныя працент гэтых людзей. Адноса эміграцыі ў іншыя краіны было павядомлена, што: 1. Аўстралія хоча прыняць 200 тысяч ДП. На пешкодзе стаць вялікі цяжкасці з транспартам. 2. Канада прыыме 100 тысяч ДП. 3. Аргентына прыабяцала 20.000 візаў. На дніх прыяжджае ў Франкфурт аргентынскі конзуль, які зоймецца рэгістрацыяй кандыдатаў і выстаўленнем візаў.

Апрача пытаньні, іспасрэдна звязаных з эміграцыяй ў ЗША, былі парушаны і другія баліячкі ДП, на што прадстаўнік IPO стараліся, на меры магчымасці, дзяць здавальняючыя адказы ці паясненьні. Прыкладам, была скіравана просьба ў IPO, каб яно дапамагло ў аплаце за фатаграфіі, якіх шмат патрабуеца пры

Кіеве, але яшчэ і здабыць копіі супольна плянаванага нападу на Польшчу. Гэтыя весткі былі так дакладны і так сэнсацыйныя, што польскі і французскі генэральныя штабы прости не павернулі ім, а наадварот — прыпушчалі, што Сасноўскі паў ахвярай вырафінаванага пляну нямецкай контрразведкі. Калі нямецкай разведкы ўдалося здэмаскаваць Сасноўскага, нямецкім сакратаркам каштавала гэта жыцьцё, а Сасноўскага ў выніку замены немцы выдалі Польшчы за сваіх 7 агентаў, якога палякі зараз-жа ўкінулі ў турму, думаючы, што ён перайшоў на службу нямецкай разведкі. У 1932 г. нямецка-савецкіе супрацоўніцтва асягнула найвышэйшыя свой пункт.

Калі Гітлер у 1933 г. захапіў уладу, ён пакончыў з савецка-нямецкім вайсковым саюзам. Пад упльявам быўшага царскага шпіёна у першай сусветнай вайне, а пазнейшага вельмі агронічнага і тупалобага тэарэтика нац. сацыялізму, Розенберга, Гітлер прыўмае антысавецкі курс. Такім чынам не магло ўжо дайсці да прадпазданага на разывітальнічым вечары фон Блёмбэрзі гратэрства аружжа. Гэта ня была віна самой генэраліцы. Яна была заўсёды гатовая машыраваць і з Саветамі і супраць іх. Яна ведала, што вайна з Саветамі будзе праграна, але яна выконвала загад згары, пакланаючыся таму, хто быў сільнейшым.

КАНЕЦ ТУХАЧЭУСКАГА

Такога развою падзеяў не давялося дажыць групе Тухачэускага. Яна была ў 1937 г. злыківідана ў выніку кіраванага Вышынскім працэсу, на якім яна «прызналася» што з даручэнням Гітлера прыгатоўвалася плянам перавароту. Найвышэйшыя жаўнер Савецкага Саюзу, маршал Тухачэускі і 7 іншых корпусных камандзіраў стаяла перад судом у Маскве, дзе яны перасыгліся адзін перад другім, што яны «ад самага пачатку мелі сувязь і супрацоўнічалі з белагвардзейцамі, што яны мелі замардаваць Сталіна і камуністычных краўнікоў, што мелі аддаць Савецкі Саюз у капітальністичную ільлюю і што наўажнейшыя часткі Савецкага Саюзу мелі перадаць бессарбонным клясыкам ворагам». Гэта давяло да ліквідацій дзесятак тысячаў савецкіх афіцэрў, што, зразумела, у цэлым съвеце, дзе яшчэ існуете вера ў прафесію і права, няк не магло памясціцца ў галаве.

ГАЙДРЫХ і ГПУ

Гэта факты, якія да гэтага часу нідзе ня былі публікаваны, бо былі вядомыя вельмі малому ліку людзей.

На граніцы 1936 — 37 гадоў тагачасны шэф Гэстапо Гайдрый звязаўся да шэфа нямецкай разведкі адмірала Канарыса з просьбай, каб гэтыя выдаў яму ўсе

КАРОТКІЯ ВЕСТКІ

— На загадаваным у Нью-Ёрку супрацьсавецкім мітынгу, на якім была павешана вялікая лялька, што прадстаўляла сабою Сталіна, і быў падзёрты савецкі сцяг, узяло ўдзел 24.000 асобаў.

— Рымскі папа забараніў каталіком чытаць творы Сталіна. Яны памешчаны ў «індэксе забароненых кніжак».

— ЗША на падставе найнавейшай статыстыкі нарахоўваюць 146 мільёнаў жыхароў. У гэтым лік ня ўнесены вайсковыя, што служаць паза межамі ЗША.

— Брытанскі пасол на Каіры заявіў, што Вялікабрытанія ў связі з апошнімі міжнароднымі палажэннямі не намерана выводзіць сваіх войскаў з Эгіпту.

— Брытанскія міністэрства ваенных спраў падало да ведама, што на месца маршала Монтгомэры, які абняў становішча шэфа генэральнага штабу заходніх війн, назначаны шэфам генэральнага штабу Вялікабрытаніі генэрал С. В. Сымлі.

— Старынна прафесіянальная саюзу амэрыканскіх шахцёраў Левіс будзе атрымліваць ад свайго саюзу 50.000 доляраў пэнсіі ў год на месца дасюдзеніх 20.000 доляраў. Левіс звязаўся на падставе падзяленым у съвеце прафесіянальным урадаўцам.

— Паседжаные італьянскага парляманту 12 кастрычніка было адклікане з тae прычыны, што ў залі паседжаньня падстала бойка паміж камуністычнымі і сацыялістичнымі пасламі.

афармлены дакументаў звязаных з эміграцыяй, ды і іншыя памогі. Прадстаўнікі IPO абацялі пастараца гэтыя спраvy адпаведна палагодзіць. У спраvах агульна-адміністрацыйных ізоўбы была ўспомнена вельмі баяльная аперацыя абняўвання 70 ДМ ад працаўнікоў лігераў. Тут IPO заявіла, што інтарвэнцыі ў гэты спраve ў ОМГУС Бэрлін, да гэтага часу асталіся бязрэзультатнымі.

Адносна пашырэння жыльлёвай плошчы для ДП, ОМГУС згадзіўся на маленькі кампраміс, на якім дазваляе адной асобе карыстата 46 квадратнымі стопамі жыльлёвай плошчы і запоўні, што гэтыя плошчы ня будзе памяніць (дасюль было 36 кв. ст. на асобу).

Тыя ДП, што хочаць у хуткім часе жаніцца, могуць таскама даведацца абароне аўтадарогах, якія вядуць да цывільнага шлюбу: нармальна з дозволам на жаніцбу трэба звязацца да іншых прадстаўнікоў свае дзяржавы ў Нямеччыне (амбасадар, пайнамоцны пасол, конзуль). Калі такіх няма, просьбу накіроўваць трэба цераз IPO да вайсковых уладаў.

На канфэрэнцыі быў зачытаны праект арганізацыі працоўных супалак сярод ДП, які ў хуткім часе будзе разасланы па ўсіх лігерах. На заканчэнні кіраўнік харчовага аддзелу пачесны ў прысутных, што ад 25.10 будзе пабольшаная норма тлушчаў і сыру за кошт аўсянікі. З гэтымі салодкімі думкамі аб эміграцыі і палепшаныі быту ДП у ватульнасці разъехалася 11-ая прэсавая канфэрэнцыя.

М. П.

рукапісныя акты з часоў супрацоўніцтва нямецкай і савецкай арміяў. Асабліва яму неабходна мець рукапісы нямецкіх генэралаў Гаммерштайн і Сэкта і савецкіх генэралаў Тухачэускага і іншых. Адмірал Канарыс быў вельмі гэтым патрабаваннем звязаны і пачучыў сваім давераным афіцэрам вынайсьці гэтага прычыны. Некалькі дзён пазнейшы ізоўбы звязаўся Гайдрый, патрабуючы, каб яму разьведка дала спэцыяльныя, якія змаглі-б вельмі дакладна фальшаваць рукапісы. На гэтыя прапанаваны шэф разъведкі не згадзіўся. Тады Гайдрый заявіў, што гэстага само зможа наўсці такіх спэцыяльных. Як пасыль разьведкі адзін афіцэр разъведкі, пад наглядам прафесіара Гена знаходзілася 4 частковыя здэзвартаваныя, а частковыя, ўзятых у палон савецкіх агентаў ГПУ, якія ў галоўнай кватэры Гестапо былі затруднены некай працай і да якіх доступ быў немагчымым. Пасыль Канарыса і яго супрацоўнікі даведаліся, што жаданыя Гайдріхам акты знаходзіліся ў руках Гэстапо.

Коратка пасыль гэтага эпізода, у канцы лютага 1937 г. раптам у Маскве выкryўшы агентаў вайсковыя загавор. Камандзіры вайсковых акургаў на чале з Тухачэускім былі арыштаваны. Рэзультатам усяго гэтага была іх ліквідацыя, а зь імі і ліквідацыя целага штабу чырвонай арміі. Па некаторым часе Гайдрый запрасіў да сябе Канарыса і пахваліўся яму, што

Зь Беларускага Жыцця

ПАЗЫЛІСІЯ ЗАРУБЕЖНІКАУ

Некалі ўзорны беларускі лягер у Міхельсдорфе разбуральний дзеінасьцю зарубежнікаў быў даведзены апсінім часам да развалу. Ён настолькі зацёр свой беларускі нацыянальны твар, што для беларуса ў ім стала жыць нязноса й чат сорамна. Сарваныне й паташтыве беларускіх скайцкіх съцягоў, параліжаваныне працы заслужанага Беларускага Тэатру Эстрады пад кіраўніцтвам камп. М. Куліковіча, спробы развалу беларускіх пачатковых школы й гімназій імя Янкі Купалы, зневажаныне нацыянальнага беларускага гербу — Пагоні й мноства іншых фактаў аптымізарускіх і прост немаральнае дзеінасьці міхельсдорфскіх зарубежнікаў перапоўніла чашу нашага цярпення й змусіла нас зьвярнуцца, урэшце, да IPO Рэгенсбург і Амбэрз з просьбою вылучыць нас у власны беларускі лягер. IPO Рэгенсбург і Амбэрз зразумела нашае жаданье.

ГРАМАДЗКІ ПАЧИН

Заўсёды мяне цешыла і была дарагай майму сэрцу нашая родная газета «Бацькаўшчына», аднак з не-калькіх яе апешніх нумароў павеяла найкім новым душам, новай сілай і жыццём. У ей ясна дэмантруеца перад съветам нашая народная съпеласць і сіла, нашая здольнасць да жыцця і поступу, пры гэтым варожая беларускаму руху зарубежніцтва з кожным нумарам атрымлівае съміяротны гвозд у дамавину свайго злачынства. Съцягатаптальнікі і іх пратэктары атрымалі слова пагарды ўсіх беларусаў на эміграцыі.

З пазытыўна-творчай працы, адзначанаі у «Бацькаўшчыне», на асаблівую ўвагу заслугоўвае дапамога нашымі братамі ў Аргентыне ў здабыўлінні візаў на эміграцыю. Ёсьць гэта паданыне брацкай рукі помачы, якой дагэтуль нам не аказала ніякая арганізацыя, ніякая адзінка. Нат блізкія родныя ня могуць так нам дапамагчы, як гэта зрабіла Згуртаванне Беларусаў у Аргентыне. Дазвол для першых 99 асобаў на ўезд у Аргентыну, гэта ёсьць першая ластаўка іх пачынаў. Правда, не абышлося й тут без недакладнасцяў (не-

не ў пайшло нам на спатканыне. 6.10.1948 г. яно рэарганізавала лягеры Міхельсдорф і Віндзішбэргердорф, дзе міхельсдорфскі зарубежнікі праз сваіх сымпатыкаў у адміністрацыі таксама вялі раскладальнную антыбеларускую працу. У выніку гэтае рэарганізацыі зарубежнікі двух лягераў атрымалі лягер Міхельсдорф, а мы — Віндзішбэргердорф. Наша беларуская група, разам зь Беларускай Гімназій імя Янкі Купалы, Беларускім Тэатрам Эстрады, Скайцкім Штабам Штандару «Баварыя» й інш. нацыянальнымі буеларускімі ўстановамі, пераехала ў Віндзішбэргердорф, а зарубежнікі із Віндзішбэргердорфору — у Міхельсдорф.

Цяпер у лягеры Віндзішбэргердорф жыве каля 500 беларусаў, якія пазылісія зарубежніцкіх дэструктараў, патрапіць зрабіць зь лягера ўзорны беларускі асяродак на сміграцыі.

Віндзішбэргердорфескі.

падапыя ўсе адрасы жадаючых эміграваць), аднак віна тут ёсьць цалком мясцовых лягernых камітэтаў, якіе не з'яўлілі на гэту важную драбіцу ўвагі. Спадзяваны атрактэра, што ў прышласці ўсе камітэты захочуць стасавацца да інструкцый, паданай Перасяленскім Рэфэрэнтам ВНК у № 16 «Бацькаўшчыны», а інші хто ня выканае так, то сам сабе пацкодзіць і пасъля інчай на нікога ня мае прэтэнсіі.

В ісокі грамадзкі пачын ЗВА можа быць прыкладам для іншых нашых суродзіцай у Канадзе, УСА, Урагава і іншых краінах. Мейма надзею, што і яны не астануцца глухія на цяжкую нядолю сваіх братоў, якія ўжо троці год вягтуюць у асоцыяльных і негітівенічных умовах т. з. ДП лягераў. Таксама мы самі, калі дастанёмся ў іншыя, лепшыя краіны, дзе мы станемся нормальнымі грамадзянамі, а не лягernыми бадзякамі, мусім добра помніць, што нам дапамагае ў нядолі і каму мы павінны дапамагаць.

Свае людзі і свая арганізацыя — гэта ўсё.

Я. Ладыновіч.

АБ АРГЕНТЫНЕ

Ад Рэдакцыі: У сувязі з распачатай Беларускім Нацыянальным Камітэтам і Згуртаваннем Беларусаў у Аргентыне акцыяй у кірунку атрымлівання дазволу на ўезд у Аргентыну беларускіх ДП, Рэдакцыя зъмішчае гэты артыкул з мэтаю, каб хоць агульна пайнфармаваць нашых суродзіцай ў гэтым далёкім і багатым краі.

Аргентынская рэспубліка абыўмае тэрыторию 1.079.965 кв. міляў. Паводле апошняга съпісу насельніцтва ў 1947 г. пражывала ў Аргентыне 16.108.573 жыхароў. Нязычайна буйнае развівіцце гаспадаркі і публічнага жыцця Аргентыны прайвілася на працы апошніх трох чверцьвеччаў. Дагэтуль адбыліся ў Аргентыне чатыры съпісы насельніцтва: у 1869, 1895, 1914 і 1947 г.г. Як вынікае зь нядыўна апубліканых аргентынскім статыстычным урадам дадзеных, насельніцтва Аргентыны ад 1914 г. да сяняня павялічылася амаль на 9 мільёнаў. Найбольш заселенай зьяўляеца правінцыя Тукуман, у якой у сярэднім жывуць 22,4 асобы на адзін квадратны кілётэр, далей ідзе правінцыя Буэнос-Айрэс — 14,6 асобы на кв. кім. і Санта Фэ — з гушчынёй 12,7 асобаў на кв. кім. На апошнім месцы стаіць тэрыторыя Санта Круз з гушчынёю 0,1 асобы на кв. кім. 61,4% насельніцтва жыве ў гарадох.

Аргентына мае трох кліматычных зон: цёплую ўзьбярэжную, сярэднюю вельмі гарачую ўлетку і халодную ў горах і на паўдні краю. Галоўнымі правінцыямі зьяўляюцца Буэнос-Айрэс з галоўнымі горадамі Ля-Платы, Кардова, Санта-Фэ і Энтрэ-Рыёс. Гэтыя правінцыі прадукуюць у вакансіях збожжа і лён. Сталіцай Аргентыны зьяўляюцца горад Буэнос-Айрэс. Дзяржаўнай мовай ёсьць гішпанская мова. Пануючай рэлігіяй зьяўляеца каталіцкая рэлігія, але Аргентына ёсьць талерантным краем.

Пасылья першай сусьветнай вайны шмат беларускіх эмігрантаў з Захоўдня Беларусі выехала на пасяленыне пераважна ў правінцыю Місіе́нс, дзе гадуецца бавоўна, рыж і табак, шмат аднак трапіла і ў прымысловую працінку Тукуман, дзе прадукуеца цукер, а таксама ў правінцыі Мэндоза ў Сан-Жуан. Галоўнымі прадуктамі вырабу ў вывазу Аргентыны зьяўляюцца мяса, пшаніца, воўна, скуры, малочныя вырабы і бавоўна. Згодна на бягучага пяцілетняго пляну, дзеючага ад 1.1.1947 г., дапушчаная для эмігравання ў Аргентыну месячная квота ў 30.000 асобаў. Спэцыяльна пажаданымі для эміграціі зьяўляюцца земляробы, агароднікі, мэханікі, рамесленікі, будаўлянікі, работнікі, дробныя гандляры й да г. п. Ужо на карабліх прыдзяляюцца эмігранты да працы, раздзелены наступна: 1. Праца пры дабыўванні вугля, алівы й цяжкага метала, 2. праца на баўяйных і табачных плянтаціях, а таксама ў лясох і 3. праца будаўлянін. Тыя эмігранты, што ня маюць у Аргентыне знаёмых і ня маюць контрактаў з фірмамі, гуртуюцца спачатку ў зборных лягерах. Пасылья двух гадоў контракту эмігранты атрымліваюць права свабоднага выбару месца работы.

Згодна існуючага ў Аргентыне закону аргентынскія фірмы маюць права ўвозіць у Аргентыну патрэбныя ім работнікі пад умовай, што яны-ж аплачваюць іхны праезд (ад тых эмігрантаў не бярэцца канзулярная аплаты). Таксама могуць патрабаваць на ўезд у Аргентыну ў прыватныя грамядзяніне, навет калі яны ў не сваякі эмігрантам. Могуць таксама ў асобы, што нядыў-

АДКАЗ РЭДАКЦЫИ

Спадару П. Ерміну ў Бэльгіі: Ізь зъвестам пісма «ад группы беларусаў і былых настаўнікаў Амерыканскіх зонаў Нямеччыны», якія цяпер працуеца ў Бэльгіі, Рэдакцыя поўнасцю згадаеца. Але дзеля того, што закранутая ў ім справа спробаў разваліць беларускую гімназію імя Янкі Купалы, робленых зарубежніцкай адміністрацыяй лягера ў Міхельсдорфе, ужо не актуальная, а таму пісма гэтага із ашчаднасці месца не друкуюць. Як паведамляеца на іншым месцы ў гэтым нумары газеты, гімназія імя Янкі Купалы ў 6 камітэтаў перанесена сёлета ў суседні беларускі лягер у Віндзішбэргердорфе, куды таксама пераехала ўсе беларускія патрыёты з лягера ў Міхельсдорфе, што не згаджаліся з супрацьбеларускай лініяй зарубежніцкай адміністрацыі гэтага лягера.

ПАВЯТРАНАЯ ПОШТА З НЯМЕЧЧЫНЫ

Як паведамляе паштовы аддзел ваеннага кірауніцтва, з 20 камітэтаў заходняй Нямеччыны ўключаема ў работу міжнароднай паветранай пошты. Пачанаючы з гэтага дня, з Нямеччыны можна будзе высылаць паветранай поштай перасылкі заграміцу вагою да 100 грамаў. Аплата — у нямецкай валюце.

Грамадзкім ававязкам кожнага съведамага беларуса ўсе прыдбаныне найменш аднаго падпішчыка газеты «Бацькаўшчына». Не павінна быць ніводнага беларуса на чужыне, які-б не атрымліваў «Бацькаўшчыны»!

ЛІСТ У РЭДАКЦЫЮ

У РЭДАКЦЫЮ ГАЗЕТЫ «БАЦЬКАЎШЧЫНА»

У сувязі з спраставаньнем д-ра Станіслава Станкевіча ў 29-ым нумары Вашага часопісу ўважаю за неабходнае прасіце Вас ад імені Прэзыдыума Фэдэральна-га Клубу памясціць у найбліжэйшым нумары наступнае выясненне:

1. Зацемка, быццам-бы др Станкевіч быў міністрам беларускага ўраду, паявілася ў выніку непараразименна, якое Генэральны Сакратарыят Клубу выясніў у пісьме, скіраваным у газету «Кроніка».

2. Усе ўдзельнікі канферэнцыі Фэдэральна-га Клубу ў Мюнхене бралі ў ёй удзел, якія прыватныя асобы, бо Фэдэральны Сакратарыят Клубу выясніў у пісьме, скіраваным у газету «Кроніка».

3. Дэкларацыя Фэдэральна-га Клубу была прынятая на першай канферэнцыі аднадумна і была толькі часткаю праекту, якія не спаткаліся з засыярогамі. Затое ў выніку зложаных паправак і ўвагаў, а між іншым і ў сувязі з папраўкай д-ра Станкевіча што да этнографічнага прынцыпу, другая частка праекту была перададзеная Прэзыдыуму, эвентуальна наступнай пленарнай канферэнцыі для перагляду з мэтаю ўвядзення запраектаваных паправак.

З паважаньнем Др. К. Грабык
Генэральны Сакратар Клубу.

Франкфурт, 5.10.1948 г.

РАЗВІЗАНЫНЕ ЛЯГЕРУ ДП У МАЙНЛЕУСЕ

IPO пастанавіла апошнім часам развізаны мяшаны ДП лягер у Майнлеусе, што складаўся з ДП беларуское (каля 250 чалавек) і расейскае нацыянальнасці. Куды мае быць перавезеная беларуская група гэтага лягера, пакуль што яшчэ ня ведама.

ЗЕМЛЯТРАСЕНЫНЕ ЦІ УЗРЫУ?

Як падаў Такс, 7 камітэчніка ў Ашхабадзе адбылося землітрасеніне, якое прынесла вялізарныя шкоды. У некаторых колах прыпушчаюць, што гэта быў узрыў на адным із абектаў атамных даследаванняў. Радыё з Москвы 9 камітэчніка падало, што праводзіцца эвакуацыя 6.226 раненых. Горад пазбаўлены асвяшчэння ў сувязі. «Правда» з 11 камітэчніка падае: урад Туркменскай ССР паведаміў, што ўсе прымысловыя падпрыемствы Ашхабаду зьнішчаныя.

У сувязі з гэтым цікава адзначыць наступнае: сэймаграфы (апараты для спасціцягальнін землітрасенія) у Швайцарыі, Амэрыцы й Англіі зарэгістравалі ў гэтым часе і ў гэтых прыблізінах раёнах моцныя ўзрыви, якія розніліся ад землітрасенія.

Рэдакцыя «Бацькаўшчыны» складае шчырую падзяку беларускім работнікам у Бэльгіі за ахвяраваныне ім на выдавецкі фонду нашае газеты 10 амэрыканскіх дэлляраў.

АД АДМИНІСТРАЦЫІ

Адміністрацыя ў палаўні верасень атрымала поштай 3 н. маркі з Мюнхену, але не падана было прозвішча высылаючага. Таму просім паведаміць нас, ад каго ў якую мэту былі гэтыя гроши высланыя.

Чытайце, пашырайце ў выпісайце адзінную беларускую газету на эміграцыі — «БАЦЬКАЎШЧЫНУ!».

НАШЫЯ ПРАДСТАУНІЦТВЫ ПАЗА НЯМЕЧЧЫІ

1. У Вялікабрытаніі:
Association of Whiteruthenians in Gt. Britain 49, Linden Gardens, London, W. 2. England.

2. У Францыі:
Union des Travailleurs Bielorusses en France 26 Rue de Montholon, Paris 9. France.

3. У Бэльгіі:
Mr. Kalinka Mikalaj, Rue de Baveloel 4. Milmort-Liege. Belgique